

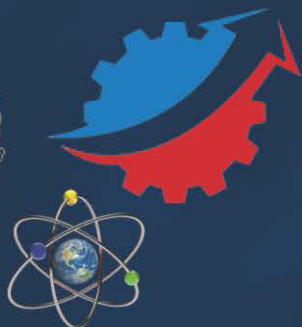
MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

*ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal*

2026-YIL

IYUN/6-SON, I-QISM

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, iyun.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KORPORATIV MENEJMENTNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI VA STRATEGIK AHAMIYATI.....	14
Xabibullayev Dadajon Ro'ziboyevich	
GREEN ECONOMY TRANSITION AND INVESTMENT CHALLENGES IN DEVELOPING COUNTRIES	20
Ismoilov Sulaymon Axmadjon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA YASHIL SOLIQQA TORTISH TIZIMINI MUAMMOLAR, YECHIM VA IMKONIYATLARI ASOSIDA JORIY ETISH.....	24
Abdumannobova Gulnoz Akmaljon qizi	
O'ZBEKISTONDA IJTIMOYIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLİYALASHTIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH VA INVESTITSYAVIY JOZIBADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	30
Nosirova Kamola Alimovna	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA TELEKOMMUNIKATSIYA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATION MODELLARI VA ULARNING SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH	39
Xazratov Abror Panjiyevich	
MINTAQA SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY O'SISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	44
Astanayev Kulmaxammat Sanayevich	
TIJORAT BANKLARIDA INNOVATION DEPOZIT XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA UNING BANK RESURS BAZASIGA TA'SIRI.....	51
Ro'zimurodov Olim, Normamatov Ruslanbek Shamsiddin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SUG'URTA EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY ASOSLARI.....	57
Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna, Kodirova Samira Kamol qizi	
MEHNAT SHARTNOMASI ASOSIDA FAOLIYAT YURITUVCHI QO'RIQLASH DEPARTAMENTI TIZIMIDAGI IDORAVIY HARBIYLASHTIRILGAN QO'RIQLASH VA IDORAVIY QOROVULLIK BO'LINMALARI ISHCHI-XIZMATCHILARIGA DAVLAT IJTIMOYIY SUG'URTASINI TATBIQ ETISHNING HUQUQIY-IQTISODIY JIHATLARI	64
Salimbayev Mirsohibjon Mirsodiq o'g'li	
ТЕОРИЯ ОРГАНИЗАЦИИ ИСЛАМСКОГО СТРАХОВАНИЯ И ЕГО СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НА ПРИМЕРЕ БЛИЖНЕВОСТОЧНЫХ СТРАН.....	70
Гаффоров Шухрат Насриевич	
IJTIMOYIY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA MADANIY TURIZM SOHASIDAGI SUBYEKTLAR TA'SIRINI BAHOLASH USULLARI.....	77
Shohruzbek Ruziyev	
"YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH SIYOSATINING DASTAKLARI.....	84
Inatullayeva Intizor Jamshid qizi, Uchqun Yunusovich O'roqov	
RAQAMLI MEDIA BOZORI SHAROITIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARIDA DAROMAD MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING IQTISODIY USTUVOR YO'NALISHLARI.....	87
Sharipova Shahlo Istamovna	
TIJORAT BANKLARINING AHOLINING HUDUDIY XARID QOBILIYATIGA YO'NALTIRILGAN KREDIT SIYOSATINI TASHKIL ETISH TIZIMI	92
Tursunov Bekmuxammad Omonovich, Qarshiyev O'ktam G'aybullo o'g'li	
INVESTITSYALAR BUXGALTERIYA HISOBİ OBYEKTI SIFATIDA.....	99
I.Boymurodov	
TA'LİM MUASSASALARIDA SAMARALI MENEJMENT MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH	103
Makhmudov Sunnatjon Abdujabbor o'g'li, Ashurova Jasmina Jo'ra qizi	
O'ZBEKISTONDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI MOLİYALASHTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI VA BUDJET XARAJATLARI DINAMIKASI	110
Sarsenbaev Baxitjan, Toremuratova Indira, Xayirbaeva Balzira	

TASHQI SAVDO FAOLIYATINI SOLIQQA TORTISH AMALIYOTINING FISKAL VA INSTITUTSIONAL TAHLILI	115
Almuradov Ne'mat Abdullayevich	
SIRKULYAR IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH IQTISODIY MEXANIZMLARINI ISLOH QILISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	123
Kuzieva Nargiza Ramazanovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA DAVLAT MULKINI BOSHQARISH VA XUSUSIYLASHTIRISHNING ZAMONAVIY TAMOYILLARI.....	130
Musurmonqulov Muhammad Ural o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ISHLAB CHIQUV TARMOQLARIDA SANOAT 4.0 MODELIDAN FOYDALANISH AMALIYOTI TAHLILI.....	136
Komilova Dilafruz Rustam qizi	
"O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AJNING SINGULYAR VA AMALIY IQTISODIYOTNING INTEGRATSION MEXANIZMI ASOSIDA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	141
Bobojonova Zarnigor Shokirovna	
EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDA INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	149
Axmedov Umidjon	
NMSH TURIDAGI RELEARNING TEXNIK TAVSIFLARINI TEKSHIRISH UCHUN STEND ISHLAB CHIQISH.	156
Raxmonov Bobomurod, Qodirov Azamat, Yusupova Shirin, Mirzaraxmedov Zafar	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ ВЛИЯНИЯ КЛАСТЕРОВ ИНДУСТРИИ РАЗВЛЕЧЕНИЙ НА РЕГИОНАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ (ЗАНЯТОСТЬ, ДОХОДЫ, ТУРИСТИЧЕСКИЙ ПОТОК, НАЛОГОВЫЕ ПОСТУПЛЕНИЯ): КРИТЕРИИ И МЕТОДЫ ОЦЕНКИ	163
Султонмуродов Мирзо-Улугбек Мукумжон угли	
ИННОВАЦИОННЫЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ ЦЕНТРАХ: ПРИМЕНЕНИЕ AI-ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ ЭФФЕКТИВНОГО ФОРМИРОВАНИЯ УЧЕБНЫХ ГРУПП.....	170
Джамолова Хилола Исматиллаевна, Алимова Машхура Тоирхоновна	
XIZMATLAR SOHASIDA KICHIK BIZNES KORXONALARINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASHNING MUHIM YO'NALISHLARI	175
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARINING RIVOJLANISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	181
Raxmanov Zafar Yashinovich	
КРЕАТИВНЫЙ ТУРИЗМ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ РЕМЕСЕЛ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	187
Хушназарова Махзуна Гуламджановна	
MADANIY MEROS OBYEKTLARINING XALQARO TURIZM OQIMLARIGA TA'SIRI: GLOBAL TENDENSIYALAR VA MINTAQAVIY TAHLIL	193
Qilichov Muhridin Husniddin o'g'li	
ФОРМИРОВАНИЕ И НАКОПЛЕНИЕ ПЕРВЫХ МЕДИЦИНСКИХ ЗНАНИЙ	200
Рахматуллаева Фотима Султонмуродовна	
SAVDO KORXONALARIDA SEGMENTLARNI HISOB OBYEKTI SIFATIDA TASNIFLASHNING USLUBIY ASOSLARI	206
Bobomuradova Sarvinov Ziyadullayevna	
SAVDO KORXONALARIDA SEGMENTLARNI HISOB OBYEKTI SIFATIDA TASNIFLASHNING USLUBIY ASOSLARI	206
Bobomuradova Sarvinov Ziyadullayevna	
ИССЛЕДОВАНИЕ ВЛИЯНИЯ НИТРООКСИДИРОВАНИЯ НА СТРУКТУРУ И ЭКСПЛУАТАЦИОННЫЕ СВОЙСТВА КОНСТРУКЦИОННЫХ СТАЛЕЙ	212
Бойназаров Урол Равшанович	

SANOAT ISHLAB CHIQARISHI VA IQTISODIY O'SISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TA'SIRI	219
Pardayev Orifjon Charshamiyevich	
IQTISODIYOT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHDA FISKAL INSTRUMENTLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING AMALIY JIHATLARI	224
Mardonov Kamoliddin Karamiddinovich	
RAQAMLI TAFOVUT (DIGITAL DIVIDE) VA UNING QISHLOQ HUDUDLARIDA ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRI (ISH KUCHI VA KAPITAL HAQIDAGI IQTISODIY NAZARIYA DOIRASIDA)	230
O'rozaliyev Elyor Shuxrat o'g'li	
THE ESSENCE AND PLACE OF LOGISTICS IN THE SYSTEM OF THE NEW MARKET ECONOMY OF UZBEKISTAN	236
Musayeva Shoira Azimovna	
MODDIY ZAHIRALAR HISOBI VA XARAJATLAR TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	241
Soibbekov Abdulvosit, Teshaboyev Xushnud	
AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING JAMIYAT TARAQQIYOTIDAGI O'RNI	247
Amonov Muhsin Erkinovich	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING RISKLARNI ANIQLASH VA BAHOLASHDAGI O'RNI	251
Sirojev Nurbek G'ulomiddin o'g'li	
PARRANDACHILIK SOHASINING ZARURATI, O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	255
Hayitnazarova Holida Bekmurzayevna	
AHOLI TURMUSH TARZINI YAXSHILASHDA KO'P QAVATLI TURAR JOY MAJMUALARI JOYLASHUVINING EKONOMETRIK MODELLARI: JAHON TAJRIBASI	265
Farmonov Bobur Davronovich	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL OQIMLARI HISOBI VA AUDITINING NAZARIY- METODOLOGIK ASOSLARI: ELEKTR ENERGETIKASI TARMOG'INING O'ZIGA XOS JIHATLARI	277
Djurayev Davlat Djonibekovich	
HUDUDLARDA XIZMATLAR SOHASINING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	281
Abikayumov Bekzod Turdiniyozovich	

HUDUDLARDA XIZMATLAR SOHASINING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI

Abikayumov Bekzod Turdiniyozovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

“Raqamli iqtisodiyot” kafedrası mustaqil izlanuvchisi

E-mail: bekzodabdikayumov@gmail.com

Annotatsiya. Hududlarda xizmatlar sohasining zamonaviy rivojlanish tendensiyalari va ularga ta'sir etuvchi asosiy omillar tahlil qilingan. Xizmatlar sohasining iqtisodiy o'sish, bandlik, aholi farovonligi hamda hududiy raqobatbardoshlikni oshirishdagi ahamiyati yoritilgan. Tadqiqotda raqamli transformatsiya, innovatsion faoliyat, bilimga asoslangan xizmatlar, urbanizatsiya, turizm, mijozlarga yo'naltirilgan boshqaruv va inson kapitalini rivojlantirish kabi zamonaviy tendensiyalar ko'rib chiqilgan. Shuningdek, xizmatlar sohasining barqaror rivojlanishini ta'minlashda raqamli texnologiyalar, innovatsion ekotizimlar va ekologik barqarorlikning o'rni asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari hududlarda xizmatlar sektorining samaradorligini oshirish va uning raqobatbardoshligini kuchaytirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar. xizmatlar sohasi, hududiy rivojlanish, raqamli transformatsiya, innovatsiyalar, bilimga asoslangan xizmatlar, urbanizatsiya, turizm, inson kapitali, raqobatbardoshlik, barqaror rivojlanish.

Abstract. This article examines the contemporary development trends of the service sector in regions and the key factors influencing its growth. The study highlights the role of the service sector in promoting economic growth, employment, social welfare, and regional competitiveness. Particular attention is paid to modern trends such as digital transformation, innovation activities, knowledge-intensive services, urbanization, tourism development, customer-oriented management, and human capital enhancement. The research also emphasizes the importance of digital technologies, innovation ecosystems, and environmental sustainability in ensuring the long-term development of the service sector. The findings contribute to the development of scientific and practical recommendations aimed at improving the efficiency and competitiveness of regional service industries.

Keywords. service sector, regional development, digital transformation, innovation, knowledge-intensive services, urbanization, tourism, human capital, competitiveness, sustainable development.

Аннотация. В данной статье рассматриваются современные тенденции развития сферы услуг в регионах и основные факторы, влияющие на её развитие. Освещается значение сферы услуг для экономического роста, занятости населения, повышения уровня благосостояния и конкурентоспособности регионов. Особое внимание уделено таким современным тенденциям, как цифровая трансформация, инновационная деятельность, наукоёмкие услуги, урбанизация, развитие туризма, клиентоориентированное управление и развитие человеческого капитала. Также обоснована роль цифровых технологий, инновационных экосистем и экологической устойчивости в обеспечении долгосрочного развития сферы услуг. Результаты исследования могут быть использованы при разработке научно-практических рекомендаций по повышению эффективности и конкурентоспособности регионального сектора услуг.

Ключевые слова. сфера услуг, региональное развитие, цифровая трансформация, инновации, наукоёмкие услуги, урбанизация, туризм, человеческий капитал, конкурентоспособность, устойчивое развитие.

KIRISH

Xizmatlar sohasi dunyo bo'ylab mintaqaviy iqtisodiyotlarning eng dinamik va eng tez rivojlanayotgan tarkibiy qismlaridan biriga aylandi. Globallashuv, texnologik taraqqiyot, urbanizatsiya va iste'molchilar xohish-istaklarining o'zgarishi sharoitida xizmatlar sohasining mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni sezilarli darajada oshdi. Bugungi kunda xizmatlar sohasi yalpi ichki mahsulot (YaIM), bandlikni ta'minlash, daromadlarning o'sishi va aholi turmush darajasini yaxshilashga katta hissa qo'shmoqda. Mintaqalarda xizmatlar sohasining zamonaviy rivojlanish tendensiyalari raqamli transformatsiya, xizmatlarning diversifikatsiyasi, innovatsiyalar faolligining ortishi, mijozlarga yo'naltirilgan yondashuvlar hamda xizmat ko'rsatish jarayonlariga texnologiyalarning keng integratsiyalashuvi bilan tavsiflanadi. Ushbu tendensiyalar an'anaviy iqtisodiy tuzilmalarni o'zgartirib, mintaqalarning barqaror rivojlanishi uchun yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Xizmatlar sohasining ahamiyati ortib borishi zamonaviy iqtisodiyotlarda yuz berayotgan tarkibiy o'zgarishlar bilan chambarchas bog'liqdir. Mamlakatlar qishloq xo'jaligiga asoslangan va sanoatga tayangan iqtisodiyotlardan bilimlarga asoslangan iqtisodiyotlarga o'tgan sari xizmatlar ulushi iqtisodiy faoliyatda tobora ortib bormoqda. Mintaqaviy iqtisodiyotlar

moliya, axborot texnologiyalari, ta'lim, sog'liqni saqlash, turizm, logistika, telekommunikatsiya va professional konsalting kabi xizmatlarga tobora ko'proq tayanmoqda. Ushbu faoliyat turlari yuqori qo'shilgan qiymat yaratib, mehnat unumdorligini oshirish va yangi ish o'rinlarini yaratish orqali iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xizmatlar sohasining hududiy iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni turli yondashuvlar asosida tadqiq etilgan. Xususan, M. Porter hududlarning raqobatbardoshligini shakllantirishda xizmatlar, innovatsiyalar va biznes muhitining ahamiyatini asoslab bergan bo'lsa, J. Schumpeter iqtisodiy taraqqiyotda innovatsion faoliyat va yangi xizmat turlarining roliga alohida e'tibor qaratgan. J. Bryson, P. Daniels va I. Miles tadqiqotlarida esa xizmatlar sohasining texnologiyalar, bilimga asoslangan faoliyat va xizmat innovatsiyalari bilan uzviy bog'liqligi ilmiy jihatdan yoritilgan.

Xizmatlar faoliyatining kengayishi investitsiyalarni jalb qilish, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va innovatsiyalarni rivojlantirish orqali mintaqalarning raqobatbardoshligini ham oshiradi. Mintaqalarda xizmatlar sohasining zamonaviy rivojlanishidagi eng muhim tendensiyalardan biri raqamlashtirishdir. Axborot va kommunikatsiya texnologiyalarining jadal joriy etilishi xizmatlarning yaratilishi, yetkazib berilishi va iste'mol qilinishi usullarini sezilarli darajada o'zgartirdi. Raqamli platformalar, onlayn bozorlar, bulutli hisoblash texnologiyalari, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar (Big Data) tahlili xizmat ko'rsatuvchilarga samaradorlikni oshirish, operatsion xarajatlarni kamaytirish va bozor imkoniyatlarini kengaytirish imkonini bermozda. Raqamli transformatsiya ayniqsa bank tizimi, ta'lim, sog'liqni saqlash, chakana savdo va davlat boshqaruvi sohalarida muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Mintaqaviy xizmat ko'rsatuvchilar mijozlar tajribasini yaxshilash, xizmatlarni individuallashtirish va boshqaruv qarorlarini takomillashtirish uchun raqamli texnologiyalardan keng foydalanmoqda. Natijada, raqamlashtirish mehnat unumdorligini oshirib, mintaqaviy iqtisodiyotlarning raqobatbardoshligini mustahkamlamoqda. Yana bir muhim tendensiya xizmatlar sohasini rivojlantirishda innovatsiyalarning roli ortib borayotganidir. Innovatsiyalar endilikda faqat texnologik yangiliklar bilan cheklanib qolmay, balki tashkiliy takomillashtirish, marketing innovatsiyalari, yangi biznes modellari va mijozlarga xizmat ko'rsatishni yaxshilashni ham o'z ichiga oladi. Xizmat ko'rsatuvchi korxonalar o'zgarib borayotgan bozor talablariga moslashish va raqobat ustunligini saqlab qolish uchun doimiy ravishda innovatsion yechimlarni izlaydilar. Innovatsiyalar yangi xizmatlarni yaratish, mavjud xizmat ko'rsatish jarayonlarini modernizatsiya qilish va xizmat sifatini oshirishga xizmat qiladi. Ko'plab mintaqalarda universitetlar, ilmiy-tadqiqot muassasalari, davlat organlari va xususiy korxonalarni birlashtiruvchi innovatsion ekotizimlar xizmatlar sohasining o'sishida muhim harakatlantiruvchi kuchga aylangan. Ushbu hamkorlik tarmoqlari bilimlar almashinuvi, texnologik rivojlanish va tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantiradi. Bilim talab qiluvchi xizmatlarning kengayishi ham mintaqaviy rivojlanishning asosiy tendensiyalaridan biri hisoblanadi. Axborot texnologiyalari, moliyaviy xizmatlar, huquqiy konsalting, muhandislik va ilmiy-tadqiqot faoliyatlarini o'z ichiga oluvchi bilimga asoslangan biznes xizmatlari zamonaviy iqtisodiyotlarda tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu xizmatlar malakali inson kapitali, ilg'or texnologiyalar va maxsus bilimlarga tayanadi. Bilim talab qiluvchi xizmatlarning rivojlanishi mehnat unumdorligini oshiradi, innovatsion salohiyatni kuchaytiradi va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi. Bilimlarga asoslangan xizmat tarmoqlarini muvaffaqiyatli rivojlantirgan mintaqalar ko'pincha tezroq iqtisodiy o'sishga va milliy hamda xalqaro bozorlarda yuqori raqobatbardoshlikka erishadilar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda hududlarda xizmatlar sohasining zamonaviy rivojlanish tendensiyalarini o'rganishda tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, ilmiy abstraksiyalash, mantiqiy umumlashtirish hamda tahliliy baholash usullaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida xizmatlar sohasining raqamli transformatsiya, innovatsion rivojlanish, urbanizatsiya, turizm, inson kapitali va barqaror rivojlanish bilan bog'liq jihatlari nazariy va amaliy nuqtayi nazardan tahlil qilindi. Shuningdek, xalqaro tashkilotlar hisobotlari, ilmiy adabiyotlar, milliy statistika ma'lumotlari hamda sohaga oid me'yoriy-huquqiy hujjatlar tadqiqotning axborot bazasi sifatida qo'llanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Urbanizatsiya ham mintaqaviy xizmatlar sohasining rivojlanishiga kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Shahar aholisi sonining ortib borishi transport, sog'liqni saqlash, ta'lim, uy-joy, ko'ngilochar va moliyaviy xizmatlarga bo'lgan talabni sezilarli darajada oshirmozda. Shahar markazlari aholining zichligi, rivojlangan infratuzilma va biznes imkoniyatlari tufayli xizmatlar faoliyatining asosiy markazlariga aylanmoqda. Shu bilan birga, hukumatlar va

siyosat yurituvchilar qishloq hududlari hamda kam rivojlangan mintaqalarda xizmatlar sohasini rivojlantirish orqali hududiy tafovutlarni kamaytirishga alohida e'tibor qaratmoqda. Infratuzilma, raqamli aloqadorlik va inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalar xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirib, muvozanatli mintaqaviy rivojlanishni qo'llab-quvvatlamoqda. Turizm va mehmondo'stlik sanoati mintaqaviy xizmatlar sohasi rivojlanishining muhim tarkibiy qismlariga aylandi. Turizm daromadlar yaratadi, yangi ish o'rinlarini tashkil etadi va transport, mehmonxona xizmatlari, chakana savdo hamda madaniy xizmatlar kabi bog'liq tarmoqlarning rivojlanishini rag'batlantiradi. Ko'plab mintaqalar o'zlarining tabiiy resurslari, tarixiy merosi va madaniy diqqatga sazovor joylaridan turizmni rivojlantirish vositasi sifatida foydalanmoqda. Raqamli marketing, onlayn bron qilish tizimlari va "aqlli turizm" texnologiyalarining joriy etilishi turistik yo'nalishlarning raqobatbardoshligini yanada oshirdi. Shu bilan birga, iqtisodiy o'sish bilan atrof-muhitni muhofaza qilish va madaniy merosni asrash o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash maqsadida barqaror turizm tamoyillariga bo'lgan e'tibor ham kuchaymoqda.

Mijozlarga yo'naltirilgan xizmat ko'rsatish zamonaviy xizmatlar sohasi rivojlanishining asosiy xususiyatlaridan biriga aylandi. Bugungi kunda iste'molchilar yuqori sifat, qulaylik, tezkor xizmat va shaxsiylashtirilgan tajribani talab qilmoqdalar. Shu sababli xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar mijozlarning ehtiyoj va afzalliklarini chuqur o'rganishga hamda xizmatlarini ularga moslashtirishga intilmoqda. Mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish tizimlari (CRM), ma'lumotlar tahlili va raqamli aloqa kanallari tashkilotlarga qimmatli axborotlarni to'plash hamda mijozlar qoniqishini oshirish imkonini beradi. Mijozlarga yo'naltirilgan yondashuvlar nafaqat korxonalarning faoliyat samaradorligini oshiradi, balki mintaqaviy iqtisodiyotlarning raqobatbardoshligini ham kuchaytiradi. Inson kapitalini rivojlantirish xizmatlar sohasining o'sishiga ta'sir etuvchi yana bir muhim omildir. Xizmatlar asosan bilim, ko'nikma va professional tajribaga tayanganligi sababli ta'lim va kadrlar tayyorlashga investitsiya kiritish tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mintaqaviy hukumatlar va ta'lim muassasalari zamonaviy xizmatlar sanoatining talablariga javob bera oladigan malakali mutaxassislarni tayyorlashda muhim rol o'ynaydi. Uzlusiz ta'lim, kasbiy rivojlanish va raqamli ko'nikmalarni oshirish mehnat unumdorligini yaxshilash hamda xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlarda innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash uchun zarur hisoblanadi.

Atrof-muhit barqarorligi ham mintaqaviy xizmatlar sohasi rivojlanishiga ta'sir qiluvchi muhim tendensiyalardan biridir. Xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar energiya tejamkor texnologiyalar, barqaror transport tizimlari va ekologik biznes modellarini joriy etish orqali ekologik mas'uliyatli faoliyatni kengaytirmoqda.

Barqaror rivojlanish konsepsiyasi mintaqalarni iqtisodiy o'sishni ta'minlash bilan birga, atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirish va tabiiy resurslarni kelajak avlodlar uchun asrab-avaylashga undaydi. "Yashil xizmatlar", ekoturizm va ekologik jihatdan xavfsiz biznes amaliyotlari mintaqaviy rivojlanish strategiyalarining muhim elementlariga aylanib bormoqda. Ushbu ijobiy tendensiyalarga qaramay, mintaqaviy xizmatlar sohasi hali ham qator ayrim dolzarb masalalar mavjud. Ular qatoriga texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlarining teng emasligi, malakali kadrlar yetishmovchiligi, moliyaviy resurslarning cheklanganligi, infratuzilma kamchiliklari va global raqobatning kuchayishi kiradi. Bundan tashqari, texnologiyalarning tezkor rivojlanishi doimiy moslashuv va investitsiyalarni talab qiladi. Shunga qaramay, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash, raqamli transformatsiyani jadallashtirish va samarali siyosatlarni amalga oshirish orqali ushbu muammolarni muvaffaqiyatli hal qila olgan mintaqalar yuqori iqtisodiy o'sish va ijtimoiy rivojlanish darajalariga erishish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Hududlarda xizmatlar sohasining zamonaviy rivojlanish tendensiyalari iqtisodiy tizimlarning tarkibiy o'zgarishi, raqamli transformatsiya jarayonlarining jadallashuvi va bilimlarga asoslangan iqtisodiyotning shakllanishi bilan chambarchas bog'liqdir. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, xizmatlar sohasi nafaqat yalpi hududiy mahsulot hajmini oshirish, balki yangi ish o'rinlarini yaratish, investitsiyalarni jalb etish, aholi turmush sifatini yaxshilash va hududlarning raqobatbardoshligini ta'minlashda ham muhim strategik ahamiyat kasb etmoqda.

Xizmatlar sohasining rivojlanishida raqamlashtirish jarayonlari asosiy harakatlantiruvchi omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar tahlili, bulutli texnologiyalar va raqamli platformalarning keng joriy etilishi xizmatlarni yaratish, taqdim etish va boshqarish mexanizmlarini tubdan takomillashtirmoqda. Natijada xizmat ko'rsatish sifati oshib, operatsion xarajatlar kamaymoqda hamda mijozlarga yo'naltirilgan innovatsion xizmatlarni rivojlantirish uchun qulay sharoitlar yaratilmoqda. Shuningdek, innovatsion faoliyatning kuchayishi, bilim talab qiluvchi xizmatlarning kengayishi va universitetlar, ilmiy-tadqiqot markazlari hamda biznes subyektlari o'rtasidagi hamkorlikning rivojlanishi hududiy iqtisodiyotlarning innovatsion salohiyatini mustahkamlamoqda. Xizmatlar sektorida innovatsion ekotizimlarning shakllanishi yangi xizmat turlarini yaratish, xizmatlar diversifikatsiyasini kengaytirish va iqtisodiy samaradorlikni oshirish imkonini bermoqda. Urbanizatsiya jarayonlari, turizm va mehmondo'stlik sanoatining rivojlanishi, mijozlarga yo'naltirilgan boshqaruv tizimlarining keng qo'llanilishi ham xizmatlar sohasining hududiy

rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda.

Inson kapitaliga investitsiyalarni oshirish, malakali mutaxassislarni tayyorlash va raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish xizmatlar sohasining uzoq muddatli barqaror o'sishini ta'minlovchi muhim omillardan biri hisoblanadi. Bundan tashqari, ekologik barqarorlik tamoyillarining xizmatlar sohasiga integratsiyalashuvi "yashil xizmatlar", ekoturizm va ekologik mas'uliyatli biznes modellarining rivojlanishiga xizmat qilmoqda. Bu esa iqtisodiy o'sish va atrof-muhitni muhofaza qilish o'rtasida muvozanatni ta'minlash imkonini bermoqda. Umuman olganda, hududlarda xizmatlar sohasining zamonaviy rivojlanish tendensiyalari raqamlashtirish, innovatsiyalar, bilimlarga asoslangan faoliyat, inson kapitalini rivojlantirish va barqaror rivojlanish tamoyillari bilan tavsiflanadi. Mazkur omillarni samarali qo'llay olgan hududlar iqtisodiy o'sish sur'atlarini jadallashtirish, xizmatlar sifati va raqobatbardoshligini oshirish hamda aholi farovonligini yuksaltirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Porter M.E. The Competitive Advantage of Nations. – New York: Free Press, 1990. – 855 p.
2. Kotler P., Keller K.L., Chervnev A. Marketing Management. – 16th ed. – Harlow: Pearson Education, 2021. – 832 p.
3. Schumpeter J.A. The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle. – Cambridge: Harvard University Press, 1934. – 255 p.
4. OECD. OECD Regional Outlook 2023: The Longstanding Geography of Inequalities. – Paris: OECD Publishing, 2023.
5. OECD/Eurostat. Oslo Manual 2018: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation. – 4th ed. – Paris: OECD Publishing; Luxembourg: Eurostat, 2018. – 258 p.
6. World Bank. World Development Report 2021: Data for Better Lives. – Washington, DC: World Bank, 2021.
7. Castells M. The Rise of the Network Society. – 2nd ed. – Oxford: Wiley-Blackwell, 2010. – 597 p.
8. Bryson J.R., Daniels P.W., Warf B. Service Worlds: People, Organisations, Technologies. – London; New York: Routledge, 2013. – 296 p.
9. Miles I. Services Innovation: Coming of Age in the Knowledge-Based Economy // International Journal of Innovation Management. – 2000. – Vol. 4, No. 4. – P. 371–389.
10. Florida R. The Rise of the Creative Class: Revisited. – New York: Basic Books, 2012. – 480 p.
11. Lusch R.F., Vargo S.L. Service-Dominant Logic: Premises, Perspectives, Possibilities. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
12. UNCTAD. Digital Economy Report 2024: Shaping an Environmentally Sustainable and Inclusive Digital Future. – Geneva: United Nations, 2024.
13. United Nations. The Sustainable Development Goals Report 2024. – New York: United Nations, 2024.
14. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-son Farmoni. – 2020-yil 5-oktabr. <https://lex.uz/docs/-5030957>
15. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni. – 2022-yil 28-yanvar. <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>
16. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. O'zbekiston Respublikasida xizmatlar sohasi bo'yicha statistik ma'lumotlar. – Toshkent, 2025.
17. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. Xizmatlar sohasi va hududiy rivojlanish bo'yicha statistik ma'lumotlar. – Toshkent, 2024.
18. World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2025. – Geneva: World Economic Forum, 2025.
19. European Commission. European Innovation Scoreboard 2024. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2024.
20. World Tourism Organization. Tourism and Rural Development: A Policy Perspective. – Madrid: UNWTO, 2023.

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100